
<https://doi.org/10.31392/VAN-2024.49-50.25>
УДК 929:930:63(477)

**ПОСТАТІ АКАДЕМІКІВ О. О. СОЗІНОВА ТА А. О. БАБИЧА
В ІСТОРИКО-БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВИДАННЯХ КІНЦЯ ХХ СТОЛІТТЯ –
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Нижник Світлана Володимирівна

кандидат історичних наук, старший дослідник,
завідувач сектору наукової бібліографії та біографістики
Інституту історії аграрної науки, освіти та техніки,
Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, м. Київ
e-mail: svitlana_n_v@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-4777-8018>

Демуз Інна Олександрівна

доктор історичних наук, професор,
головний науковий співробітник сектору наукової бібліографії та біографістики
Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН, м. Київ
e-mail: demuz_inna@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-5936-2386>

Анотація. У статті проаналізовано історико-бібліографічні видання серій «Українські вчені-аграрії ХХ століття» та «Академіки Національної аграрної академії наук України» з виокремленням біографічних відомостей про академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича. **Наукова новизна** – відображено особливості висвітлення наукової біографії вчених О. О. Созінова та А. О. Бабича в біобібліографічних виданнях, розкрито умовний процес створення пантеону української селекційної науки. **Висновки.** Біобібліографічні видання містять наукові біографії вчених-аграріїв України. Основні віхи життєдіяльності вчених, їх наукові інтереси і творчі здобутки становлять наукову спадщину українського народу, до якої належить і постаті академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича. Доведено, що науковий доробок вчених істотно наповнив вітчизняні та світові дослідження еволюції і селекції сільськогосподарських рослин. Ними особисто та під їхнім керівництвом створено ряд нових сортів озимої пшениці, ярого ячменю, сої. Крім того, запропоновано нестандартні підходи до реформування кормової бази, зроблено значний внесок у практичне впровадження результатів наукових досліджень (А. Бабич), виявлено закономірності успадкування ознак, що визначають технологічну та харчову цінність зерна пшениці, відкрито новий клас генетичних маркерів – блоків компонентів запасних білків, спосіб ідентифікації генотипів сортів і форм культурних рослин за локусами запасних білків (О. Созінов). Встановлено, що імена вчених входять до складу українських та зарубіжних історико-бібліографічних видань, енциклопедичних довідників, словників, що засвідчують їх визнання.

Ключові слова: О. О. Созінов, А. О. Бабич, наукова біографія, бібліографічні серії, наукова спадщина, біобібліографічний довідник, історії науки.

Постановка проблеми. Історична біографістика вчених та організаторів науки є важливим та актуальним напрямом досліджень з історії науки і техніки,

оскільки сприяє олюдненню наукової сфери, її популяризації, а також завдяки урахуванню соціокультурного контексту дозволяє сформувати світогляд нового покоління дослідників.

Нині аграрна галузь, як і всі сфери України, переживає дуже складні часи. Перед нами постав виклик – не лише зберегти наявну систему аграрного виробництва, але й закласти фундамент для розвитку аграрного сектора країни. Для цього є потреба переосмислити досягнення минулих років, узагальнити здобутки й відпрацювати нові ідеї щодо подальшого розвитку вітчизняного аграрного сектору.

У становлення наукового супроводу сільського господарства в Україні у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. вагомий внесок зробили доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН і НАНУ Олексій Олексійович Созінов (1930–2018) та доктор сільськогосподарських наук, професор, академік УААН Анатолій Олександрович Бабич (1936 – 2015).

Про вітчизняне і світове визнання вчених свідчить те, що їх імена занесені до енциклопедичних довідників, словників та історико-бібліографічних видань.

Мета дослідження – проаналізувати історико-бібліографічні видання з виокремленням біографічних відомостей про академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича, зокрема серії «Українські вчені-аграрії ХХ століття» та «Академіки Національної аграрної академії наук України».

Методологічною основою розвідки є наукові принципи історичної достовірності, наукової об'єктивності, наступності та загальнонаукові та історичні методи, а також джерелознавчий аналіз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням життя і творчості академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича займалася низка сучасних науковців: В. Вергунов, С. Нижник, Г. Бухта, Т. Дерлемко, Г. Полікарпов, Н. Терещенко та ін. [Вергунов, 2018; Нижник, 2024; Бухта, 2023; Полікарпов, 2008], які фрагментарно висвітлювали науково-практичну їх діяльність. Низка публікацій приурочена ювілейним датам учених [Вергунов, 2010; Ситник, 2010]. Відмітимо прижиттєві бібліографічні покажчики наукових праць академіків [Созінов, 2010; Бабич, 2003].

Грунтовно висвітлено наукову діяльність О. О. Созінова у праці С. Пирожкова та В. Вергунова «Перший президент Академії аграрних наук незалежної України (пам'яті академіка НАН України О. О. Созінова» (2018) [Пирожков, 2018]. А творчий доробок А. О. Бабича розкриває праці Г. Бухти [Бухта, 2023] та А. Степаненко [Степаненко, 1999], в яких висвітлено головні періоди його діяльності як видатного винахідника і селекціонера, організатора й успішного керівника Інституту кормів та сільського господарства Поділля НААН. Натомість комплексний аналіз історико-бібліографічних видань з виокремленням біографічних відомостей про академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича до цього часу не здійснювався, дана проблематика не має всебічного висвітлення у працях дослідників. Заповнити наявні прогалини покликана дана стаття.

Виклад основного матеріалу. Академіки О. О. Созінов (1930–2018) та А. О. Бабич (1936–2015) по праву належить до пантеону славетних українців, видатних учених аграріїв другої половини ХХ – початку ХІХ ст.

Созінов Олексій Олексійович (1930–2018) – вчений широкого наукового світогляду, академік Національної академії наук України та Національної академії аграрних наук України та ряду іноземних академій, вчений-генетик, селекціонер,

біотехнолог, агроеколог, організатор генетико-селекційної та аграрної науки, аграрної освіти та аграрної політики України. До золотого фонду світової науки ввійшли його праці з проблем генетичного контролю біосинтезу запасних білків злаків, відкриття нового класу генетичних маркерів – блоків компонентів запасних білків, контрольованих алельними варіантами кластерів генів, встановлення фундаментальних закономірностей формування у процесі природного та штучного добору коадаптивних асоціацій генів, які зумовлюють адаптацію генотипів до певних умов навколишнього середовища, виявлення закономірностей успадкування ознак, що визначають технологічну та харчову цінність зерна пшениці. Запропонований О.О. Созіновим спосіб ідентифікації генотипів сортів і форм культурних рослин за локусами запасних білків є принциповим моментом у сучасному сорто випробуванні та має суттєве значення для збереження біорізноманіття [Ситник, 2010, с. 302].

Бабич Анатолій Олександрович (1936 – 2015) – академік Національної академії аграрних наук України та Міжнародної академії аграрної освіти, автор фундаментальних досліджень із рослинництва, селекції, кормовиробництва світових земельних, продовольчих і кормових ресурсів, проблеми білка. Заснував новий напрям досліджень щодо одночасного використання в годівлі тварин кормових і лікарських рослин для поліпшення їхнього здоров'я та продуктивності. Ним запропоновано нестандартні підходи до реформування кормової бази, зроблено значний внесок у практичне впровадження результатів наукових досліджень [Бабич, 2003, с. 4].

Торкаючись питання розкриття біографій академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича, відзначимо їх появу у біобібліографічному довіднику НААН «Вчені-генетики і селекціонери у галузі рослинництва» серія «Українські вчені-аграрії ХХ століття», що вийшла друком у чотирьох книгах. Вміщено відомості про вчених України, які успішно працювали або працюють у галузі рослинництва та переробки продукції. Структура біографічних нарисів передбачала висвітлення переважно наукової діяльності персоналій. Кожна біографія містить основні відомості про життєвий шлях вченого і його творчий внесок у селекцію. Крім основних дат, надано перелік основних наукових праць, державних відзнак і нагород. У стислому переліку подаються найбільш вагомні теоретичні й методичні розробки та досягнення. Зокрема, про академіка О. О. Созінова відмічено, що він вперше запропонував нові генетично обґрунтовані методичні підходи для розв'язання важливої для виробників проблеми – підвищення якості зернових селекційним і технологічним шляхом. Вперше з використанням методів електрофоретичного розподілу білків встановлено факт блокового характеру спадковості компонентів проламінів [Ситник, 2000, с. 275].

Академіком А. О. Бабичем сформовано цінний вихідний селекційний матеріал, розгорнув селекцію і насінництво в Інституті кормів НААН, створив відділ селекції і технології вирощування зернобобових культур з двома лабораторіями – селекції сої і зернобобових культур та сортової технології вирощування зернобобових культур, створено високоурожайні сорти зернобобових, кормових та інших культур [Вчені-генетики, 2000, с. 23].

Українська академія аграрних наук у 2006 р. видає довідник «Українська академія аграрних наук. Персональний склад (академіки, члени-кореспонденти,

почесні та іноземні члени). 1990–2004 рр.». Метою якого передбачалося персоніфікувати вітчизняну аграрну науку. Адже установа пройшовши непростий шлях становлення й розвитку як координуючий орган з організації наукового забезпечення розвитку галузей АПК України зарекомендувала себе високоавторитетним інтелектуальним центром, що забезпечує ефективну наукову підтримку провідного сектору економіки держави – сільського господарства. Принципи і структура праці спрямовані передусім на висвітлення наукової біографії особи, її наукових здобутків. Крім основних дат життя і діяльності вченого, надано перелік наукових праць, державних відзнак і нагород.

У 2012 р. вийшло друком друге видання перероблене та доповнене біографічного довідника «Національна академія аграрних наук. Персональний склад (академіки, члени-кореспонденти, почесні та іноземні члени). 1990–2011 рр.». В оновленому виданні через призму історико-наукового і бібліографічного аналізу творчої діяльності провідних та визнаних вітчизняних учених-аграріїв показано вагомий надбання академічної науки у різних галузях аграрної науки як у вітчизняному, так і світовому контексті. Зауважимо, що на сторінках описуваного довідника певною мірою викладено основні дати біографій вчених-аграріїв, проте невичерпно з урахуванням подальшої діяльності вченого. Так, О. О. Созінов працюючи з 2002 р. завідувачем лабораторії молекулярної генетики рослин ДУ «Інститут харчової біотехнології і геноміки НАНУ» у 2004 р. перейшов на посаду головного наукового співробітника Інституту захисту рослин НААН та професор Національного університету біоресурсів і природокористування України. Є голова комісії НАНУ з об'єктів, які становлять національне надбання України [Національна, 2012, с. 273]. Інтелект науковця, багаторічний досвід наукової праці та бажання долучитися до розвитку генетико-селекційної науки України, сприяли плідній співпраці з новим колективом.

Академік А. О. Бабич залишає посаду директора Інституту кормів УААН та працює радником дирекції, завідувачем відділу селекції і технології вирощування сої і зернових бобових культур даної установи [Національна, 2012, с. 17].

Третє видання біографічного довідника «Національна академія аграрних наук. Персональний склад (академіки, члени-кореспонденти, почесні та іноземні члени). 1990–2021 рр.» містить оновлений матеріал з урахуванням змін, що відбулися за десять років у житті академіків, членів-кореспондентів, почесних та іноземних членів Національної академії аграрних наук України. Значною мірою біографічні відомості про академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича доповнено. Зокрема, йдеться про видання вченими наукових публікацій та наукову школу. А також відмічено О. О. Созінова, як організатора вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи, що доклав зусиль до становлення провідних українських галузевих наукових центрів – Селекційно-генетичного інституту – ННЦ насіннезнавства та сортовивчення НААН, Інституту загальної генетики ім. М. І. Вавилова, ВАСГНІЛ та його Південного відділення, НААН, Інституту агроєкології та природокористування НААН, Інституту харчової біотехнології і геноміки НАНУ. Сприяв професіоналізації аграрної сфери як ініціатор організації кафедри агроєкології та біотехнології НУБіП України [Національна, 2021, с. 324].

А академік А. О. Бабич відзначений Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України (2006); Почесною Грамотою Верховної Ради України (2010), Знаком

Пошани Міністерства аграрної політики та продовольства України (2011); присвоєно звання «Почесний сортовипробувач» (2011) [Національна, 2021, с. 21].

Статті мають вже визначену типову структуру, але звісно, з різною мірою наповнення наявних персональних відомостей. Видання має певні відмінності з попередніми випусками в частині розширення хронологічних меж дослідження вітчизняного пантеону персоналій. Як зазначає у вступному слові Президент НААН, академік Я.М. Гадзало «наукове видання «Національна академія аграрних наук України. Персональний склад (академіки, члени-кореспонденти, почесні та іноземні члени УААН) 1990–2021», укладене Національною науковою сільськогосподарською бібліотекою НААН покликане, з одного боку, оприлюднити славетні історичні наукові здобутки НААН й когорти видатних вчених-аграріїв, а з іншого, – надихнути наукову спільноту України на те, щоб вона орієнтувалася на гідне місце у світовій аграрній науці, демонструвала свою енергію, ініціативу, активність, уміння своєчасно та якісно вирішувати наукові, виробничі і соціальні питання та втілювати їх у життя за сучасної глобалізації й інтеграції економіки» [Національна, 2012, с. 4].

Постатті академіків представлена в біографічних нарисах на сторінках серійних видань різних установ. Так, Інститут історії аграрної науки, освіти та техніки Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки НААН у біобібліографічній серії «Академіки Національної академії наук» заснованої у 1998 р., яка наразі налічує понад 80 видань, містить біобібліографічні покажчики наукових праць академіків О. О. Созінова та А. О. Бабича. Видання серій створюють необхідне підґрунтя теоретично-практичного та методичного розуміння еволюції галузевої наукової думки.

Нині Інститут історії аграрної науки, освіти і техніки ННСГБ НААН проводить комплексні історико-наукознавчі дослідження, певною мірою, багато в чому опираючись і на досвід, яким ділився академік О. О. Созінов, оприлюднюючи свої праці. То ж його наукова біографія неодноразово представлена у серійних виданнях різних установ. Зокрема, біографічний нарис «Національний аграрний університет України» (2003) за авторством Д. О. Мельничука, В. П. Лисенка, І. І. Ібатуліна та ін. містить систематизовані короткі біографічні відомості науковців, які працювали в установі впродовж усього періоду функціонування. Довідник має організовану структуру. Крім того, подано біографічні нариси, переліки керманічів установи, носіїв академічних і почесних звань, хроніку основних дат з історії Інституту, а також список наукових співробітників.

Повертаючись до висвітлення біографічних відомостей і наукових напрацювань А. О. Бабича відмітимо презентаційний альманах у чотирьох томах «Золота книга ділової еліти України». І як стверджують її укладачі: «Золота книга ділової еліти України» – це не просто альманах чи довідник – і не лише надзвичайно цікава ділова інформація для західних підприємців, фінансистів, політиків. Це сучасність, яка відображена для наших нащадків, це образ України кінця другого тисячоліття. У виданні представлені ті, хто сьогодні становить гордість України». Так, Т.4: Освіта та наука. Фармацевтична промисловість. Медицина. Охорона здоров'я. Торгівля та послуги. Банки. Фінанси. Засоби масової інформації та видавнича діяльність. Громадські та галузеві об'єднання вміщує стислі відомості про наукову діяльність академіка А. О. Бабича.

Короткі біографічні довідки про життя і діяльність академіків вміщують енциклопедичні довідники. Зокрема, про академіка А. О. Бабича: – «Міжнародний довідник видатних лідерів ХХ століття» (США), «Міжнародний біографічний довідник» (м. Кембридж), «1000 впливових лідерів світу» (США), «Енциклопедія сучасної України», «Хто є хто в Україні», «Нові імена», «Імена України», «Українська академія аграрних наук». В свою чергу, академіка О. О. Созінова – «Енциклопедія сучасної України», історико-біографічний енциклопедичний довідник «Київ», «Хто є хто в Україні», «Вчені України: 100 видатних імен» та ін.

Висновки. Таким чином, наведений приклад із академіками О. О. Созіновим та А. О. Бабичем, доводить, що для всебічного вивчення історії становлення та розвитку сільськогосподарської дослідної справи в Україні обов'язково потрібно розглядати історико-бібліографічні видання, як складову загальної біографістики з урахуванням накопичених в ній відповідних джерел.

У біобібліографічних довідниках, як серії «Українські вчені-аграрії ХХ ст.», так і «Академіки Національної аграрної академії наук України» висвітлено персоналізовану наукову спадщину вчених-аграріїв України, історичне надбання минулого століття сільськогосподарської науки. Серед кагорти вчених відмічаємо постаті А. О. Бабича й О. О. Созінова, що мають вітчизняне та світове визнання, талановиті організатори вітчизняної сільськогосподарської дослідної справи, сприяли професіоналізації аграрної сфери, були засновниками відомих в Україні та за її межами наукових шкіл, доклали зусиль до становлення провідних вітчизняних галузевих наукових центрів. Зокрема, Селекційно-генетичного інституту – ННЦ насіннезнавства та сортовивчення НААН, Інституту загальної генетики ім. М. І. Вавилова, ВАСГНІЛ та його Південного відділення, НААН, Інституту агроєкології та природокористування НААН, Інституту харчової біотехнології і геноміки НАНУ та Інституту кормів НААН.

На перспективу є необхідність у вивченні публіцистичної діяльності вчених А. О. Бабича й О. О. Созінова, яка присвячувалася генетиці та селекції сільськогосподарських рослин, насінництву, невідкладним проблемам наукознавства, ролі особи в науці та ін.

Список використаних джерел та літератури

Бухта Г.О., 2023. Академік НААН А. О. Бабич та розв'язання проблеми білка у 70–90 рр. ХХ – початку ХХІ ст. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 70, 14–21. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/70-1-2>

Вергунов В. А., Татарчук Л. М., Нижник С. В., Дмитрієва Х. М., 2021. *Національна академія аграрних наук. Персональний склад (академіки, члени-кореспонденти, почесні та іноземні члени). 1990–2021 рр.* : біогр. довід. 3-є вид. Київ.

Вергунов В. А., Щebetюк Н. Б., Анікіна О. П., Піпан Х. М., 2012. *Національна академія аграрних наук. Персональний склад (академіки, члени-кореспонденти, почесні та іноземні члени). 1990–2011 рр.* : біогр. довід. 2-є вид. Київ.

Вергунов В.А., Дерлеменко Т.Ф., Анікіна О.П., Кириленко Л.А., 2010. *Созінов Олексій Олексійович: біобібліогр. покажч. наук. пр. за 1954–2009 рр.*: до 80-річчя від дня народження. Київ.

Вергунов В. А., 2010. 80-річчя академіка НАН України О. О. Созінова. *Вісник НАН України*, 4, 65–66.

Вергунов В. А., 2018. Він випереджав свій час: штрихи до портрету академіка О. О. Созінова. *Світгляд*, 5, 14–16.

Дерлеменко Т.Ф., Полякова Л.Д., Кириленко Л.А., 2003. *Бабич Анатолій Олександрович: бібліогр. покажч. наук. праць за 1963–2003 рр.* Київ.

-
- Михайлов К. С., 2006. *Наукова школа академіка А. О. Бабича*. Вінниця.
- Нижник С. В., 2024. Висвітлення наукової діяльності академіка О. О. Созінова на шпальтах української періодики кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Історія науки і біографістика*, 2, 32–46. doi.org/10.31073/istnauka202402-03.
- Пирожков С. І., Вергунов В. А., 2018. Перший президент Академії аграрних наук незалежної України (пам'яті академіка НАН України О. О. Созінова). *Вісник НАН України*, 19, 83–87.
- Полікарпов Г., Терещенко Н., 2008. Міжнародна спілка екологічної етики: перший ювілей і підсумки діяльності. *Вісник НАН України*, 5, 52–53.
- Ситник К. М., 2000. Созінов Олексій Олексійович. *Вчені-генетики і селекціонери у галузі рослинництва*. Київ.
- Ситник К. М., Кордюм О. О., 2010. Олексій Олексійович Созінов (до 80-річчя від дня народження вченого). *Український ботанічний журнал*, 67, 2, 302–303.
- Степаненко А. Г., 1999. *Академік А. О. Бабич: і визнання, і шана, і довір'я*. Вінниця.

References

- Bukhta H.O., 2023. Akademik NAAN A. O. Babych ta rozv'yazannya problemy bilka u 70–90 rr. ХХh – pochatku ХХІ st. [Academician of the National Academy of Agrarian Sciences A. Babych and the Solution of the Protein Problem in the 70s-90s of the XX - Early XXI Centuries]. *Aktual'ni pytannya humanitarnykh nauk*, 70, 14–21. [in Ukrainian].
- Derlemenko T.F., Polyakova L.D., Kyrylenko L.A., 2003. Babych Anatoliy Oleksandrovych: bibliohr. pokazhch. nauk. prats' za 1963–2003 rr. [Babych Anatolii Olexandrovych: bibliographical index of scientific works for 1963-2003.]. Kyiv. [in Ukrainian].
- Mykhaylov K. S., 2006. Naukova shkola akademika A. O. Babycha [Scientific school of academician A.O. Babych]. Vinnytsya. [in Ukrainian].
- Nyzhnyk S. V., 2024. Vysvitlennya naukovoyi diyal'nosti akademika O. O. Sozinova na shpal'takh ukrayins'koyi periodyky kintsya ХХ – pochatku ХХІ st. [Coverage of the scientific activities of Academician O. Sozinov in the Ukrainian periodicals of the late twentieth and early twenty-first centuries.]. *Istoriya nauky i biohrafistyka*, 2, 32–46. [in Ukrainian].
- Polikarpov H., Tereshchenko N., 2008. Mizhnarodna spilka ekolohichnoyi etyky: pershyy yuviley i pidsumky diyal'nosti [International Union of Environmental Ethics: first anniversary and results of activities]. *Visnyk NAN Ukrayiny*, 5, 52–53. [in Ukrainian].
- Pyrozhkov S. I., Verhunov V. A., 2018. Pershyy prezydent Akademiyi ahrarnykh nauk nezalezhnoyi Ukrayiny (pam'yati akademika NAN Ukrayiny O. O. Sozinova) [The first president of the Academy of Agrarian Sciences of independent Ukraine (in memory of Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine O. Sozinov)]. *Visnyk NAN Ukrayiny*, 19, 83–87. [in Ukrainian].
- Stepanenko A. H., 1999. Akademik A. O. Babych: i vyznannya, i shana, i dovir'ya [Academician A.O. Babych: recognition, honor, and trust]. Vinnytsya. [in Ukrainian].
- Sytnyk K. M., & Kordyum O. O., 2010. Oleksiy Oleksiyovych Sozinov (do 80-richchya vid dnya narodzhennya vchenoho) [Oleksiy Oleksiyovych Sozinov: to the 80th anniversary of his birth]. *Ukrayins'kyi botanichnyy zhurnal*, 67, 2, 302–303. [in Ukrainian].
- Sytnyk K. M., 2000. Sozinov Oleksiy Oleksiyovych [Sozinov Oleksii Oleksiiovych]. *Vchenihenetyky i selektsionery u haluzi roslynnytstva*. Kyiv. [in Ukrainian].
- Verhunov V. A., 2010. 80-richchya akademika NAN Ukrayiny O. O. Sozinova [80th Birthday of Academician of the National Academy of Sciences of Ukraine O. Sozinov]. *Visnyk NAN Ukrayiny*, 4, 65–66. [in Ukrainian].
- Verhunov V. A., 2018. Vin vyperedzhav sviy chas: shtrykhy do portretu akademika O. O. Sozinova [He was ahead of his time: touches to the portrait of academician O. Sozinov]. *Svitohlyad*, 5, 14–16. [in Ukrainian].
- Verhunov V. A., Tatarchuk L. M., Nyzhnyk S. V., Dmitriyeva Kh. M., 2021. Natsional'na akademiya ahrarnykh nauk. Personal'nyy sklad (akademiky, chleny-korespondenty, pocheshni ta inozemni chleny). 1990–2021 rr. : biohr. dovid [National Academy of Agrarian Sciences. Personnel (academicians, corresponding members, honorary and foreign members). 1990–2021: biographical reference book]. Kyiv. [in Ukrainian].
- Verhunov V.A., Derlemenko T.F., Anikina O.P., Kyrylenko L.A., 2010. Sozinov Oleksiy Oleksiyovych: biobibliohr. pokazhch. nauk. pr. za 1954– 2009 rr.: do 80-richchya vid dnya narodzhennya

[Sozinov Oleksii Oleksiiiovych: bibliography of scientific works for 1954-2009: to the 80th anniversary of his birth]. Kyiv. [in Ukrainian].

FIGURES OF ACADEMICIANS O. O. SOZINOV AND A. O. BABYCH IN HISTORICAL AND BIBLIOGRAPHIC EDITIONS OF THE LATE 20TH CENTURY – EARLY 21TH CENTURY

Svitlana Nyzhnyk

Candidate of History, Senior Researcher,

Head of the Scientific Bibliographies and Biographical Research Sector at the National Scientific Agricultural Library of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine, Kyiv

Inna Demuz

Doctor of History, Professor, Chief Researcher of the Sector of Scientific Bibliography and Biography, National Scientific Agricultural Library of the National Academy of Agricultural Sciences of Ukraine, Kyiv

Abstract. *The article analyzes the historical and bibliographic editions of the series “Ukrainian Agrarian Scientists of the Twentieth Century” and “Academicians of the National Agrarian Academy of Sciences of Ukraine” with the highlighting of biographical information about academicians O. O. Sozinov and A. O. Babych. Scientific novelty – the peculiarities of coverage of the scientific biography of scientists O. O. Sozinov and A. O. Babych in biobibliographic publications are reflected, the conditional process of creating a pantheon of Ukrainian breeding science is revealed. Conclusions. Biobibliographic publications contain scientific biographies of Ukrainian agricultural scientists. The main milestones in the life of scientists, their scientific interests and creative achievements constitute the scientific heritage of the Ukrainian people, which includes the figures of academicians O. O. Sozinov and A. O. Babych. It is proved that the scientific achievements of the scientists have significantly contributed to domestic and world research on the evolution and selection of agricultural plants. They personally and under their leadership created a number of new varieties of winter wheat, spring barley, and soybeans. In addition, non-standard approaches to reforming the feed base were proposed, a significant contribution was made to the practical implementation of research results (A. Babych), regularities of inheritance of traits that determine the technological and nutritional value of wheat grain were revealed, a new class of genetic markers – blocks of reserve protein components, a method for identifying genotypes of cultivars and forms of cultivated plants by reserve protein loci (O. Sozinov). It has been established that the names of scientists are included in Ukrainian and foreign historical and bibliographic publications, encyclopedic reference books, and dictionaries, which attest to their recognition.*

Key words: *O. O. Sozinov, A. O. Babych, scientific biography, bibliographic series, scientific heritage, bibliographic reference book, history of science.*
